

ILLES FORMIGUES – COSTA BRAVA

MANIFEST per a la modificació del projecte de Reserva Marina d'Interès Pesquer

El tram del litoral català que es planteja incloure a la futura *Reserva d'Interès Pesquer de Les Illes Formigues – Costa Brava* acull uns fons exuberants en els que es desenvolupa una rica diversitat de fauna i flora marina.

Aquest patrimoni natural, més enllà del seu possible interès pesquer, l'han descobert i l'han promocionat durant dècades milers de bussejadors anònims i independents que han après a estimar aquests paisatges submarins i que sempre s'han mostrat partidaris d'impulsar mesures protectores per a preservar-los per a futures generacions.

La proposta de la Confraria de Pescadors de Palamós, sense cap dubte preocupada pel futur de la pesca artesanal que treballa en aquesta zona, que pateix una intensa explotació pesquera, ha impulsat la creació de la "Reserva" Marina d'Interès Pesquer amb l'objectiu de preservar la seva activitat professional. No sembla adequada la utilització indiscriminada del qualificatiu "reserva" a aquest projecte, ja que resulta fàcil fer-lo servir com un eslògan publicitari que permet qüestionar els interessos que mouen a qualsevol particular a opinar en contra del redactat concret d'aquest projecte.

Al regular l'explotació pesquera en aquestes aigües, s'han plantejat una sèrie de restriccions a altres activitats, entre les que s'inclou el busseig, l'impacte del qual sobre el fons és extraordinàriament inferior al de qualsevol de les embarcacions professionals de les que es vol preservar l'activitat. La utilització del mar és lliure, pública i gratuïta, i constitueix un dret fonamental que només es pot veure limitat si existeix una raó molt poderosa per fer-ho.

Segons l'actual redactat del projecte, es pretén PROHIBIR el busseig autònom a la futura "reserva", amb l'excepció de 17 punts senyalitzats amb unes boies. Aquests punts representen (si atribuïm una superfície de busseig d'una hectàrea, és a dir, un quadrat de 100 m per banda), un total de disset (17) hectàrees, el que suposa un 0,49% de la superfície total prevista o, el que és el mateix, significa que queda RESTRINGIT el fondeig i el busseig en el 99,51% de la superfície de la futura reserva. Inclús duplicant el nombre de boies autoritzades, la prohibició seguiria afectant al 99% de la superfície. En canvi, en aquesta mateixa superfície podran feinejar cada dia les embarcacions professionals. Resulta lògic imaginar que la protecció mediambiental no és la prioritat en aquest cas.

El busseig autònom esportiu és una activitat que practiquen

persones que s'estimen el medi natural, generalment amb una conscienciació sobre la preservació de l'entorn natural molt superior a la mitjana de la població i que contribueix a la divulgació de la riquesa submarina de la zona en qüestió. Es tracta d'una activitat que atrau un turisme de qualitat i que genera riquesa. El bussejador no pesca i no contamina. No té cap sentit ni proporcionalitat prohibir la presència de bussejadors, que como a màxim s'emporten unes quantes fotografies del fons. Si l'objectiu final de l'administració amb la creació d'aquesta reserva és protegir el medi natural, no ho aconseguirà prohibint el busseig autònom recreatiu, sinó restringint o regulant la pesca professional a la reserva, arbitrants els mecanismes de solidaritat necessaris per ajudar al sector afectat.

Considerem que l'adequada regulació de la pesca professional en l'àmbit de la reserva resultarà beneficiosa per al medi ambient, i que d'aquesta regulació es beneficiaran no només els pescadors professionals, sinó tots nosaltres, perquè permetrà una recuperació del medi marí tan castigat per la secular i intensa explotació pesquera.

Desitgem recolzar aquells possibles estudis de la comunitat científica que ens ajudin a avaluar l'impacte de l'activitat humana en aquestes aigües i a racionalitzar els seus usos. Aquestes conclusions s'han de presentar a exposició pública per ajudar a tots els col·lectius a comprendre i a acceptar qualsevol tipus de limitació que s'imposi a l'activitat del busseig autònom. És la millor forma per aconseguir el consens necessari per a la convivència de les activitats professionals i d'oci. És necessari assolir l'equilibri, que requereix un procés informatiu no només restrictiu amb un sector.

Així mateix considerem inacceptables alguns dels plantejaments del redactat actual del projecte, que indiquen un profund desconeixement del busseig autònom, tal com demostren els següents exemples:

a.- La necessitat d'obtenir una autorització expressa per a l'ús de focus i lots submarins és un requeriment administratiu del tot innecessari i il·lògic. Es tracta d'un element de l'equip que permet contemplar millor la riquesa cromàtica dels fons i a més constitueix un element auxiliar de seguretat que facilita la comunicació entre companys sota l'aigua quan la visibilitat no és bona, i inclús pot ajudar a la localització a superfície de bussejadors extraviats.

b.- La prohibició del busseig nocturn limita d'una forma innecessària els coneixements que el bussejador pot obtenir del medi que visita. Moltes espècies marines tenen una activitat exclusivament nocturna. Majoritàriament es tracta d'invertebrats marins, sense cap interès comercial però de gran interès biològic, del que paga la pena observar el comportament. En tot cas, la momentània presència de bussejadors durant la nit no interfereix de forma significativa a la seva activitat. Els organismes que cacen simplement s'allunyen de la llum (i només a vegades), mentre que els que estaven dormits segueixen dormint. No entenem per tant la prohibició del busseig nocturn i demanem que no es limiti l'activitat del busseig a certes hores del dia.

c.- L'obligació de notificar el punt d'immersió previst amb una antelació d'una setmana indica un altre cop un profund desconeixement d'aquesta activitat, tant subjecta als canvis del mar.

En aquest sector del litoral, la presència i intensitat de determinats

vents o inclús d'un fort corrent totalment imprevisible, obliguen sovint a canviar sobre la marxa el punt d'immersió previst.

La normativa ha de reflectir d'una forma clara la possibilitat de canviar de zona d'immersió per adaptar-se a la meteorologia.

d.- La proposta presentada indica d'una forma genèrica i poc concreta la prohibició d'efectuar proves de mar a tota la reserva. Aquest text sembla impedir el desenvolupament, per exemple, de cursos de busseig i campionats de fotografia submarina, una activitat que contribueix a la conscienciació i a la divulgació de la riquesa submarina que existeix a la zona i que afectaria de forma directa a la seva repercussió turística a nivell nacional i internacional.

e.- La necessitat de presentar al mes d'octubre, com a club (associació sense ànim de lucre) un llarg llistat amb totes les immersions previstes per a l'any següent resulta quasi impossible de complir. La dinàmica d'aquestes associacions és fluctuant i les decisions personals dels punts de busseig als que es vol anar i en quines dates són sovint decisions que es prenen pocs dies abans de la data real de la immersió. Finalment, volem expressar la nostra ferma convicció que la conservació de les espècies i dels hàbitats depèn de tots nosaltres, i que una gestió correcta permetrà que els ciutadans en gaudeixin ara i en el futur, aplicant sempre unes limitacions proporcionals als efectes desitjats i basades en els corresponents estudis d'impacte ambiental. Per aquestes raons ens manifestem en contra dels termes en que es presenta l'actual proposta de reserva d'interès pesquer del Ministeri i fem una crida a totes aquelles persones i entitats que es vulguin afegir a aquest manifest per demostrar que, tot i que mantenim les esperances i desitgem una protecció adequada de l'ecosistema marí que garanteixi el seu futur, no considerem correcte l'actual plantejament del projecte.

Barcelona, gener 2010

versión en castellano

El tramo del litoral catalán que se plantea incluir en la futura *Reserva de Interés Pesquero de Las Illes Formigues – Costa Brava* acoge unos fondos exuberantes en los que se despliega una rica diversidad de fauna y flora marinas.

Este patrimonio natural, más allá de su posible interés pesquero, ha sido descubierto y divulgado durante décadas por miles de buceadores anónimos e independientes que han aprendido a amar estos paisajes submarinos y que siempre se han mostrado partidarios de impulsar medidas protectoras para preservarlos para las futuras generaciones.

La propuesta de la Cofradía de Pescadores de Palamós, sin duda preocupada por el futuro de la pesca artesanal que trabaja en esta zona, que sufre una intensa explotación pesquera, ha impulsado la creación de la "Reserva" marina de Interés Pesquero con el fin de preservar su actividad profesional.

No parece adecuada la utilización indiscriminada del término "reserva" aplicado a este proyecto, pues resulta fácil usarlo como un eslogan publicitario que permite cuestionar los intereses que mueven a cualquier particular a opinar en contra del redactado concreto de este proyecto.

Al regular la explotación pesquera en estas aguas, se ha

planteado una serie de restricciones a otras actividades, entre las que se incluye el buceo, cuyo impacto sobre los fondos es extraordinariamente inferior al de cualquiera de las embarcaciones profesionales cuya actividad se pretende preservar. La utilización del mar es libre, pública y gratuita, y constituye un Derecho Fundamental que solo puede verse limitado si existe una razón muy poderosa para hacerlo.

Según el actual redactado del proyecto, se pretende PROHIBIR el buceo autónomo en la futura “reserva”, con excepción de 17 puntos señalizados con unas boyas. Tales puntos representan (si atribuimos una superficie de buceo de una hectárea, es decir, un cuadrado de 100 m de lado a cada uno), un total de diecisiete (17) hectáreas, lo que supone un 0,49% de la superficie total prevista o, lo que es lo mismo, significa que queda RESTRINGIDO el fondeo y el buceo en el 99,51% de la superficie de la futura reserva; incluso duplicando el número de boyas autorizadas, la prohibición seguiría afectando al 99% de la superficie.

Y sin embargo, en esa misma superficie podrán faenar cada día las embarcaciones profesionales. Resulta lógico imaginar que la protección medioambiental no es la prioridad en este caso.

El buceo autónomo deportivo es una actividad que practican personas amantes del medio natural, generalmente con una concienciación sobre la preservación del entorno natural muy superior a la media de la población y que contribuye a la divulgación de la riqueza submarina de la zona en cuestión. Se trata de una actividad que atrae a un turismo de calidad y que genera riqueza. El buceador no pesca y no contamina. No tiene ningún sentido ni proporcionalidad prohibir la presencia de buceadores, que como máximo se llevan unas cuantas fotografías del fondo, allí donde se autoriza la pesca profesional (un negocio privado, al fin y al cabo).

Si el objetivo final de la Administración con la creación de esta reserva es proteger el medio natural, no lo va a conseguir prohibiendo el buceo autónomo recreativo, sino restringiendo o regulando la pesca profesional en la reserva, arbitrando los mecanismos de solidaridad necesarios para ayudar al sector afectado.

Consideramos que la adecuada regulación de la pesca profesional en el ámbito de la reserva va a resultar beneficiosa para el medio ambiente, y que de esa regulación se beneficiarán no solo los pescadores profesionales, sino todos nosotros, porque permitirá una recuperación del medio marino tan castigado por la secular e intensa explotación pesquera.

Deseamos apoyar aquellos posibles estudios de la comunidad científica que nos ayuden a evaluar el impacto de la actividad humana en estas aguas y a racionalizar sus usos. Dichas conclusiones deben ser presentadas a exposición pública para ayudar a todos los colectivos a comprender y aceptar cualquier tipo de limitación que se imponga a la actividad del buceo autónomo. Es la mejor manera para conseguir el consenso necesario para la convivencia de las actividades profesionales y de ocio. Es preciso conseguir el equilibrio, que requiere un proceso informativo no restrictivo sólo con un sector.

Asimismo, consideramos inaceptables algunos de los planteamientos del redactado actual del proyecto, que indican un profundo desconocimiento del buceo autónomo, tal como demuestran los siguientes ejemplos:

a.- La necesidad de obtener una autorización expresa para el

uso de focos y linternas submarinas es un requerimiento administrativo del todo innecesario e ilógico. Se trata de un elemento del equipo que permite contemplar mejor la riqueza cromática de los fondos y además constituye un elemento auxiliar de seguridad que facilita la comunicación entre compañeros bajo el agua cuando la visibilidad no es buena, e incluso puede ayudar a la localización en superficie de buceadores extraviados.

b.- La prohibición del buceo nocturno limita de un modo innecesario los conocimientos que el buceador puede obtener del medio que visita. Muchas especies marinas tienen una actividad exclusivamente nocturna. Mayoritariamente se trata de invertebrados marinos, sin ningún interés comercial pero de gran interés biológico, del que vale la pena observar el comportamiento. En todo caso, la momentánea presencia de buceadores durante la noche no interfiere de forma significativa en su actividad. Los organismos que están cazando simplemente se alejan de la luz (y sólo a veces), mientras que los que estaban dormidos siguen durmiendo. No entendemos por lo tanto la prohibición del buceo nocturno y pedimos que no se limite la actividad del buceo a las horas diurnas.

c.- La obligación de notificar el punto de inmersión previsto con una antelación de una semana indica otra vez un profundo desconocimiento de esta actividad, tan sujeta a los cambios del mar. En este sector del litoral, la presencia e intensidad de determinados vientos o incluso de una fuerte corriente totalmente imprevisible, obligan a menudo a cambiar sobre la marcha el punto de inmersión previsto. La normativa debe reflejar de un modo claro la posibilidad de cambiar de zona de inmersión para adaptarse a la meteorología.

d.- La propuesta presentada indica de un modo genérico e inconcreto la prohibición de efectuar pruebas de mar en toda la reserva. Este texto parece impedir el desarrollo, por ejemplo, de cursos de buceo y campeonatos de fotografía submarina, una actividad que contribuye a la concienciación y a la divulgación de la riqueza submarina que existe en la zona, algo que afectaría de un modo directo a su repercusión turística a nivel nacional e internacional.

e.- La necesidad de presentar el mes de octubre, como club (asociación sin ánimo de lucro) un largo listado con todas las inmersiones previstas para el año siguiente resulta de casi imposible cumplimiento. La dinámica de estas asociaciones es fluctuante y las decisiones personales de los lugares de buceo a los que se quiere llegar y las fechas previstas para hacerlo a menudo son una decisión que se toma pocos días antes de la fecha real de la inmersión.

Finalmente, queremos expresar nuestra firme creencia de que la conservación de las especies y los hábitats depende de todos nosotros, y que su correcta gestión permitirá a los ciudadanos disfrutar ahora y en el futuro de este medio, aplicando siempre unas limitaciones proporcionales a los efectos deseados y basadas en los correspondientes estudios de impacto. Por estas razones nos manifestamos en contra de esta reserva de interés pesquero planteada en los términos de la actual propuesta del ministerio y hacemos un llamamiento a todas aquellas personas y entidades que se quieran sumar, para demostrar que, aunque estamos esperanzados y deseamos una protección adecuada del ecosistema marino que garantice su futuro, no consideramos correcto el actual planteamiento del proyecto.

Barcelona, enero 2010